

УЧЕЊЕ ДВАНАЕСТОРИЦЕ АПОСТОЛА (ДИДАХИ)

Учење Господа преко Дванаест апостола незнабошцима

I

1. Постоје два пута: један је живота а један смрти, а велика је разлика између тих двају путева.

2. Ово је дакле пут живота: прво, љуби Бога који те је створио, друго, љуби ближњег свог као самога себе; и ништа што не желиш да се теби догоди ни ти другоме не чини.

3. Поука тих речи је ова: благосиљајте оне који вас проклињу и молите се за своје непријатеље, постите за оне који вас прогоне. Јер каква вам је хвала, ако љубите оне које вас љубе? Не чине ли то и незнабошци? Ви пак љубите оне који вас мрзе, и нећете имати непријатеља. 4. Уздржавај се од плотских и телесних пожуда. Ако ти ко зада ударац у десни образ, окрени му и други, и бићеш савршен. Ако те ко потера једну миљу, иди с њим две. Ако ти ко узме хаљину, подај му и кошуљу. Ако ко одузме од тебе твоје, не ишти; та и не можеш.¹ 5. Свакоме који иште од тебе подај и не ишти натраг, јер Отац жели да свима даје од својих дарова. Блажен је онај који даје према заповести, јер је невин. Јао ономе који узима: ако неко узме имајући потребу, не греши; али онај који немајући потребу узме, биће суђен зашто узме и у коју сврху и налазећи се у тескоби, биће испитан о делима које учини и неће оданде изаћи док не да и последњи новчић. 6. Али и о томе речено је: нека се озноји милостиња твоја у рукама твојим, док не спознаш коме да даш.

II

1. Друга заповест учења је: „не убиј, не чини прељубу, не буди скрнавитељ деце, не блудничи, не кради, не бави се магијом ни врачанством, не убиј дете побачајем, нити га усмрти пошто је рођено, не пожели оно што је ближњег твога. 3. Не куни се криво, не сведочи лажно, не злостави, не злопамти. 4. Не буди двосмислен ни дволичан у говору: јер дволичан говор је замка смрти. 5. Реч твоја нека не буде лажна, ни празна но потврђена делом. 6. Не буди похлепан на грабљив, ни лицемеран, ни злобник нити горд. Не снуј зло против ближњег свог. 7. Не мрзи ниједног човека, но једне укори, за друге се моли, а неке пак љуби више од живота свог.

III

1. Чедо моје, бежи од сваког зла и од свега сличног њему. 2. Не буди гневан, јер гнев води у убиство, нити жесток, нити свадив, нити насилан: јер од свега тога настају убиства. 3. Чедо моје, не буди пожудан, јер пожуда води у блуд, нити бестидан у говору, нити дрзак у погледу, јер од свега тога настају прељубе. 4. Чедо моје, не буди сујеверни вребатељ знамења, јер то води у идолопоклонство, нити бајалац, нити звездочатац, нити обављач лажних очишћења,² и немој желети да то гледаш: јер из свега тога рађа се идолопоклонство. 5. Чедо моје, не буди лажа, јер лаж води у крађу, нити среброљубац, нити жељан таште славе, јер из свега тога настају крађе. 6. Чедо моје, не буди гунђало, јер то води у хулу, нити самовољан, нити зломислен, јер из свега тога настају хуле. 7. Буди кротак, јер ће кротки наследити земљу. 8. Буди великодушан, и милостив, и незлобив, и тих, и добар и непрестано трепти пред речима које чу. 9. Не узноси се и не дај места дрскости у души својој. Нека не пристаје душа твоја уз надмене, но нека саобраћа са праведнима и смернима. 10. Све што ти се догоди прими као добро, знајући да ништа се без Бога не збива.

IV

1. Чедо моје, онога који ти говори реч Божју опомини се дању и ноћу и указуј му част као Господу; јер где се говори о Господњој Влади, онде је Господ. 2. Свакога дана тражи лица светих, да се успокојиш у њиховим речима. 3. Не пожели раскола, смируј завађене; праведно суди, не гледај ко је ко када кудиш преступе. 4. Не двоуми се да ли ће нешто бити или неће.

5. Не буди као онај који када треба да узме пружа руке, а када треба да да стиска их. 6. Ако си нешто стекао својим рукама даћеш откуп за грехове своје. 7. Не оклевај са давањем нити дајући гунђај, јер познаћеш ко је Онај Добри који ти узвраћа платом. 8. Не окрећи се од оскуднога, већ имај све заједничко са братом твојим и не реци да је твоје: јер ако сте заједничари у бесмртним добрима, колико више морате бити у смртнима!

9. Не дижи руку своју од сина свога или од кћери своје, него их од младости учи страху Божијему. 10. Не заповедај у љутини своје слуги или слушкињи, који се у истога Бога надају, да никада не би изгубили страха пред Богом који је над вама обома, јер не долази да позове гледајући ко је ко, него оне које дух приправи. 11. А ви робови покоравате се господарима вашим као слици Божјој у поштовању и страху. 12. Мрзи свако лицемерје и све што није мило Господу. 13. Никако не напуштај заповести Господње, но чувај оне које си примио, ништа не додајући нити одузимајући. 14. У цркви исповедај грехове своје, и не приступај молитви са злом савешћу. Ово је пут живота.

V

1. А пут смрти је овај: пре свега, зао је и пун проклетства; ту су убиства, прељубе, пожуде, блудничења, крађе, идолопоклонства, магије, чарања, грабежи, лажна сведочења, лицемерје, дволичност, превара, охолост, злоба, самомнење, похлепност, псовке, завист, дрскост, надменост, разметивост. 2. Тим путем иду прогонитељи добрих, мрзитељи истине, љубитељи лажи, они који не познају награду праведности, који не пријањају добру нити праведном суду, који бдеју не за добро него за зло, од којих је далеко кротост и трпљење, љубитељи празних ствари, угеривачи дугова, који су немилостиви према сиромашу, који не маре за оптерећеног, који не познају Створитеља свога, убице деце, упропасти-тељи Створења Божјег, који се окрећу од човека оскудног, муче ожа-лошћеног, бранитељи богаташа, беззаконе судије сиротих, свегрешници. Чувајте се, чеда, од свих оваквих.

VI

1. Пази да те ко не заведе са пута овога учења, пошто те такав мимо Бога поучава. 2. Ако можеш да носиш цео јарам Господњи, бићеш савршен; ако пак не можеш, што можеш то чини. 3. А што се тиче јела, узми на се оно што можеш, али се особено уздржавај од онога што је жртвовано идолима, јер то је обожавање мртвих богова.

VII

1. Што се тиче крштења, овако крштавајте: пошто сте све то прст-ходно рекли, крштавајте у име Оца и Сина и Духа Светог у живој води. 2. Ако пак немаш живе воде, крштавај у другој води; ако не можеш у хладној, онда у топлој. 3. ако немаш ни једне ни друге, излиј трипут воду на главу у име Оца и Сина и Светога Духа. 4. Пре крштења нека онај који крштава и онај који ће бити крштен и ако који други могу, посте. Заповеди да онај који треба да се крсти пости дан или два.

VIII

1. Постови ваши нека не буду са лицемерима; они посте понедељ-ком и четвртком, а ви постите средом и петком. 2. И немојте се молити као лицемери, но као што је заповедио Господ у своме Јеванђељу, овако се молити: Оче наш који си на небесима, да је свето име Твоје, да дође Царство Твоје, да буде воља Твоја и на земљи као и на небу; хлеб наш насушни дај нам данас и опрости нам дугове наше као што и ми опра-штамо дужницима својим. И не уведи нас у искушење, но избави нас од злога. Јер Твоја је сила и слава у векове. 3. Тако се молити трипут дневно.

IX

1. А што се тиче евхаристије (благодарења), овако благодарите. 2. Прво о чаши: благодаримо ти, Оче наш, за свету лозу Давида детета Твога, коју си нам дао да познамо кроз Исуса, дете Твоје. Теби слава у векове. 3. А о ломљењу хлеба: благодаримо ти, Оче наш, за живот и познање које си нам дао да познамо кроз Исуса дете Твоје. Теби слава у векове. 4. Као што разломљени хлеб овај беше разасут по бреговима и сабран постаде један, тако нека се сабере Црква Твоја са крајева земаљских у Твојем царству. Јер твоја је слава и сила кроз Исуса Христа у векове.

5. Нико да не једе нити пије од евхаристије ваше осим крштених у име Господње. Јер о томе рече Господ: Не дајите светињу псима.

X

1. А пошто се наситите овако благодарите: 2. благодаримо ти, Оче Свети, за свето име Твоје, које си уселио у срцима нашим, и за познање и веру и бесмртност, које си нам открио преко Исуса сина Твога; 3. Теби слава у векове. Ти си, Владико Сведржитељу, саздао све ради имена Свога и дао си људима храну и пиће на уживање, да благодаре Теби, а нама си подарио духовну храну и пиће и живот вечни преко Сина Свога. 4. Благодаримо ти за све јер си моћан. Теби слава у векове. 5. Сети се, Господе, Цркве Своје да је избавиш од сваког зла и да је усавршиш у љубави Својој, и освећену сабери је од четири ветра у царство Своје, које си јој припретивао. Јер је твоја сила и слава у векове. 6. Нека дође благодат и нека прође овај свет. Осана Богу Давидовом. Ако је ко свети, нека дође. Ако ко није, нека се покаје. Маран ата. Амин. 7. Пророцима допустите да благодаре колико хоће.

XI

1. Ко вас дакле дошавши буде учио свему овом напред реченом, примите га. 2. Ако сам пак учитељ изопачено учи другачију науку на разорење, не слушајте га. А ако додаје праведност и знање Господње, примите га као Господа.

3. Што се тиче апостола и пророка, како је по правилу Јеванђеља тако чините. 4. Сваки апостол који долази к вама нека буде примљен као Господ. 5. Али нека не остане више од једнога дана; ако је нужда, нека остане и други. Ако остане три дана, лажни је пророк. 6. Апостол кад крене даље, нека ништа не узима, осим хлеба колико му је потребно док не стигне до следећег преноћишта. Ако иште новац, лажни је пророк.

7. И ниједног пророка који говори у духу да не искушавате нити да распитујете; јер сваки грех опростиће се, али тај грех неће се опростити. 8. Али није свако пророк који говори у духу, но ако има нарав Господњу. По нарави разазнаће се лажни пророк и истинити пророк. 9. Ниједан пророк који у духу нареди да се постави трпеза не једе од ње³, сем ако није лажни пророк. 10. Сваки пророк који учећи истини, оно што учи не твори, лажан је пророк. 11. Сваки пророк који је искушан, истинит, који чини нешто за васељенску тајну Цркве, а не учи

друге да творе то што он сам твори, нека не буде осуђен од вас: јер он има суд код Бога, јер исто тако су чинили и древни пророци. 12. Који пак каже у духу: дај ми новца или нешто друго, не слушајте га; ако за друге који немају каже да им се да, нека га нико не осуди.

XII

1. Сваки истински пророк који жели да се настани међу вама, до-
проверавања познајте га. јер имаћете моћ разумевања да ли је са десне
или са леве. 2. Ако је намерник онај који долази, помозите му колико
год можете; али да не остане код вас више од два дана, или ако је
нежно, три. 3. Ако жели код вас да остане, ако је занатлија, нека ради и
нека једе. 4. Ако пак не влада неком вештином, по разуму своме побри-
ните се да као хришћанин не живи међу вама беспослен. 5. Ако не жели
тако да чини, онда је хриштопродавац. Чувајте се таквих.

XIII

1. Сваки истински пророк који жели да се настани међу вама, до-
стојан је хране своје. 2. Исто тако истински учитељ и сам је достојан,
као и радник, хране своје. 3. Узевши дакле, сву првину са винограда и
гумна, од говеда и оваца, да се да као првина пророцима, јер они су
првосвештеници ваши. 4. Ако немате пророка, подајте сиромасима. 5.
Ако правиш храну, узевши првину подај пророцима. 6. Ако отвориш по-
суду са вином или уљем, узевши првину подај пророцима. 7. Одвојивши
од сребра и од одела и од све своје имовине првину, по својој вољи, по-
дај по заповести.

XIV

1. У недељни дан Господњи окупивши се ломите хлеб и савршите
евхаристију, исповедивши претходно своја сагрешења еда би жртва ваша
била чиста. 2. Сваки који има распру са другом својим да не улази са
вама све док се не помири, да се не оскврни жртва ваша; 3. јер ово је
речено од Господа: на сваком месту и у сваком времену приносиће се
мени Жртва чиста, је сам Цар Велики, говори Господ, и име је моје див-
но међу народима.

XV

1. Рукоположите стога себи епископе и ђаконе достојне Господа,
људе кротке и несреброљубиве и истините и проверене, јер вама они
служе службу пророка и учитеља; 2. немојте дакле да их презирете, јер
они су достојни поштовања са ваше стране као и пророци и учитељи.

3. Укоравајте једни друге не са гневом но у миру, као што нала-
зите у Јеванђељу; и нико нека не разговара ни са ким ко греши против
ближњег нити да га слуша, све док се не покаје. 4. А молитве ваше и
милостиња и сва дела ваша тако да творите, као што налазите у Јеван-
ђељу Господа нашега.

XVI

1. Бдите над животом вашим: светиљске ваше да не буду угашене и бедра ваша неопасана, но будите спремни, јер не знате часа у који ће доћи Господ ваш. 2. Често се сакупљајте просећи оно што доликује душама вашим, јер неће вам користити све време веровања вашег, ако не будете савршени у последњи час.

3. У последње дане намножиће се лажни пророци и упропаститељи и изметнуће се овце у вукове, а љубав ће се изродити у мржњу. 4. Кад нарасте безакоње, омрзнуће људи једни друге и прогониће и предаваће, и тада ће се појавити преластитељ света као син божији и твориће знаке и чудеса и земља ће се предати у његове руке, и твориће неправду какве није било никад од векова до сад. 5. Тада ће људска творевина доспети у огањ кушања, и многи ће се саблазнити и пропасти, а они који остану у вери спастиће се због самог проклетства. 6. И тада ће се појавити знак истине: први знак биће отварање неба, други знак је глас трубни, а трећи—васкрсење мртвих. 7. И то не свих, но како је речено: доћи ће Господ и сви свети са Њим. 8. Тада ће свет угледати Господа где долази одозго на облацима небеским.

Превео са старохеленског А.Т.П

1. Уп. I Кор. 6. 1; Мт. 5. 40. Хришћанин не може употребити насиље или тражити помоћ многобожачког суда. Тако објашњава ово место Вријеније. 2. Уп. Пон. зак. 18. 10. Подразумевају се жртвоприношења за очишћење и заклинања против болести. 3. Пророци су имали обичај да поставе трпезу за бедне помоћу средстава хришћана. 4. Они који остану у вери биће проклети антихристом и само то проклетство спастиће их

Summary

THE TEACHING OF THE TWELVE APOSTLES

Here we have a new translation into Serbian of **Didache** from the original Greek.